

'China wil eigen historie inhalen'

RICHARD VAN DER KLAUW/METRO

Serv Wiemers (39) is de schrijver van 'De inhaalchinese. Portretten van trendsetters in China' (www.inhaalchinese.nl). Hij werkte van 2000 tot 2005 als diplomaat op de Nederlandse ambassade en voelde hoe het bruist en borrelt in de snelst groeiende economie ter wereld.

Je bent de uitvinder van de inhaalchinese. Is dat familie van de afhaalchinese?

"Ja, ha. Het idee kwam eerst, daarna pas de titel van het boek. Ik vind zelf dat de titel de lading van het boek goed dekt. Het is natuurlijk een grapje, een verwijzing naar de afhaalchinese die iedereen kent. China heeft behoorlijk wat in te halen. Ooit – en dan heb je het over de middeleeuwen – was het de grootste economie ter wereld. Maar tijdens de laatste keizerlijke dynastie is het heel erg naar binnen gekeerd geraakt. Het is typisch dat de Chinezen een muur bouwden ter bescherming tegen de buitenwereld, terwijl in Nederland boten werden gebouwd om de wereld te leren kennen.

Mao heeft er tenslotte voor gezorgd dat de economische ontwikkeling helemaal stilstond. Het land is vervallen, de infrastructuur is uitgewoond. Nu probeert China zijn plek in de wereld te heroveren, het is dus het inhalen van de eigen geschiedenis – een gigantische ontwikkeling die je nu ziet plaatsvinden. Tegelijkertijd halen ze links en rechts ook de gevestigde machten in: West-Europa, Nederland."

En het lijkt wel of ze daar doping bij gebruiken, zo hard gaan ze.

"Ja, er heerst in China een sfeer van: we gaan er met zijn allen tegenaan. We zitten in een bijzondere periode, waarvan niet zeker is hoe lang die gaat duren, dus we gaan alles eruit halen wat maar kan. De mensen lopen sneller dan in Nederland. Vooruit, vooruit, vooruit. Een soort euforie. Ik moet zeggen dat ik het fantastisch vond om daar te zitten. Als je dan in Nederland terugkomt, dan lijkt het hier allemaal aangeharkt en ingekaderd. En daar, ja daar bruist het, daar borrelt het, er wordt weer een wolkenkrabber gebouwd, er gaat weer een internetcafé open. Op de terreinen waar het kan, zie je gigantische ontwikkelingen. Natuurlijk kan het niet op alle terreinen, dat is de beperking van een autoritaire staat die China nog steeds is. De Chinezen hebben de goede mentaliteit, ze zijn nieuwsgierig en ze kopiëren succesvol gedrag."

Hoe rijmt dat vrije ondernemerschap met de censuur die daar nog heerst?

"Iemand zei: 'Nederland is een vrij land. China is een niet-vrij land.'

Het is moeilijk uit te leggen, het is niet ééndimensionaal. Op een heleboel terreinen is er in China juist meer vrijheid. Bijvoorbeeld op het gebied van de economie. Je kan daar van de ene op de andere dag stinkend rijk worden. Je kan ineens een nieuw product uitvinden dat succesvol wordt. Maar er is een heel duidelijke lijn gesteld, een lijn die ik zelf niet prettig vind: 'Hier mag je niet overheen.'

De politieke vrijheid is beperkt. Je kan ongelooflijk je gang gaan op internet, er worden een paar miljard sms-jes per dag verstuurd. Iedereen is ermee bezig, maar tegelijkertijd mag je op je website geen kritische dingen zeggen over de communistische partij. Ik heb mensen gesproken van mijn leeftijd. Die hebben in 1989 de studentenopstand op het Plein van de Hemelse Vrede bewust meegemaakt. Ze zeggen: 'Op dat moment was duidelijk dat we kunnen vergeten om op politiek gebied vrijheid te krijgen. Die boodschap is zo duidelijk afgegeven van bovenaf: daar ligt dus de grens.' Veel Chinezen met ambities uitden die dus niet op het politieke terrein. Ze richten hun energie op andere dingen. Het

bruist daar wel, ik vond het heel prettig om in China te zitten."

Wat deed je daar precies?

"Ik werkte op de Nederlandse ambassade in Peking op de economische afdeling. Simpel gezegd was mijn taak de drempel voor Nederlandse bedrijven in China verlagen. Ik gaf ze informatie, tips over het zakendoen in China. Ik bracht ze in contact met potentiële Chinese partners. Zodoende kwam ik door het hele land. In van die steden waarvan we hier nog nooit gehoord hebben, maar waar ook acht miljoen mensen blijken te wonen. Daar liggen ook kansen. Iedere ondernemer kent Peking, Sjanghai en Hongkong, maar daar houdt het een beetje mee op."

Dus je was 33 en toen zat je ineens in China?

"Ja, ik vind het sowieso leuk om te reizen. Ik heb in Amerika en in Parijs gestudeerd, dus ik heb een vrij internationale oriëntatie. Ik had ook zin om naar het buitenland te gaan en dan speciaal naar een land dat zo anders mogelijk was. Londen of Rome kan altijd nog, ik wilde iets spannenders. Een groot

land waar wat gebeurt. Het had ook India kunnen worden, of Indonesië of Brazilië."

Wat deed je in de avonden? Kun je daar een beetje uitgaan?

"Ik was zelf zeer verbaasd, net als iedereen die mij daar bezocht. Het is zo ver weg, zeker cultureel gezien. Je verwacht dus een gek land, en voor een deel is het dat ook, maar Peking is ook een moderne metropool. Je komt aan op een moderne luchthaven, er is een gigantische snelweg naar de stad en het eerste wat je ziet zijn de wolkenkrabbers. Je hebt er hippe clubs, er zijn cafés waar je Belgisch bier kunt drinken, de winkel om de hoek verkoopt Duitse harde broodjes. Dat kan allemaal in Peking."

Als lange blonde man zul je wel opzien hebben gebaard?

"Niet in de buurt waar ik woonde. Wel op plekken waar veel Chinezen uit de provincie komen. Het Plein van de Hemelse Vrede bijvoorbeeld. Daar werd ik constant aangeklampt en gefotografeerd. Ik sta in honderden Chinese fotoalbums."

FRANK VAN DIJL

